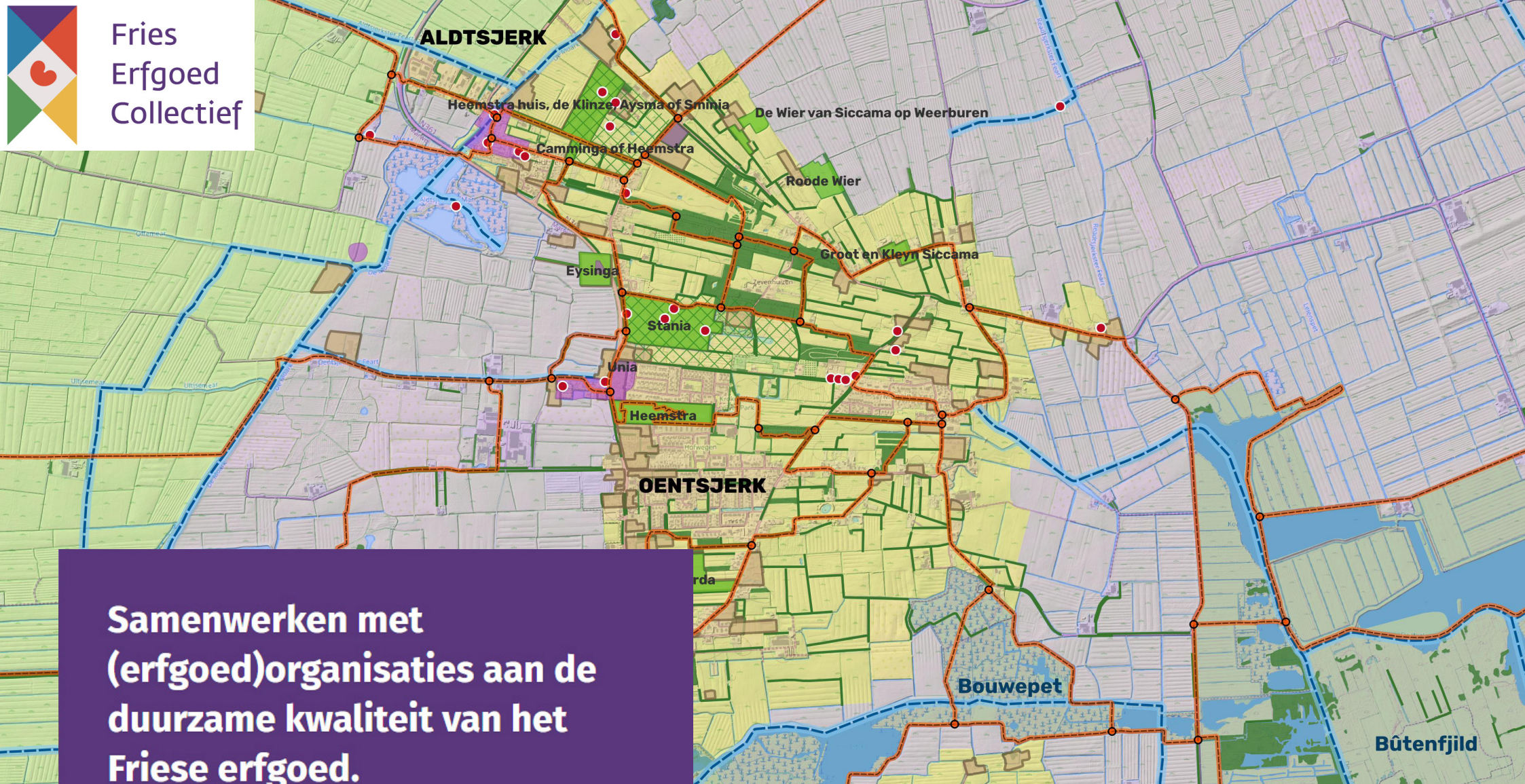




Fries
Erfgoed
Collectief



**Samenwerken met
(erfgoed)organisaties aan de
duurzame kwaliteit van het
Friese erfgoed.**

GROEN PARKLANDSCHAP TRYNWÂLDEN

INTEGRAAL GEBIEDSPLAN GLB



Fries Erfgoed Collectief

LEGENDA

LANDSCHAP

Landschapstypen

- Klei op veengebied
- Veenweidegebieden
- Woudontginning

CULTUURHISTORIE

- Dijken
- Terpen
- Buitenplaatsen - staten en stinzen
(nog aanwezig en voormalig)
- Boerderijplaatsen
(nog aanwezig en voormalig)

BESCHERMD ERFGOED

- Rijksmonumenten
- Archeologische Monumenten
- Rijksbeschermd groenaanleggen

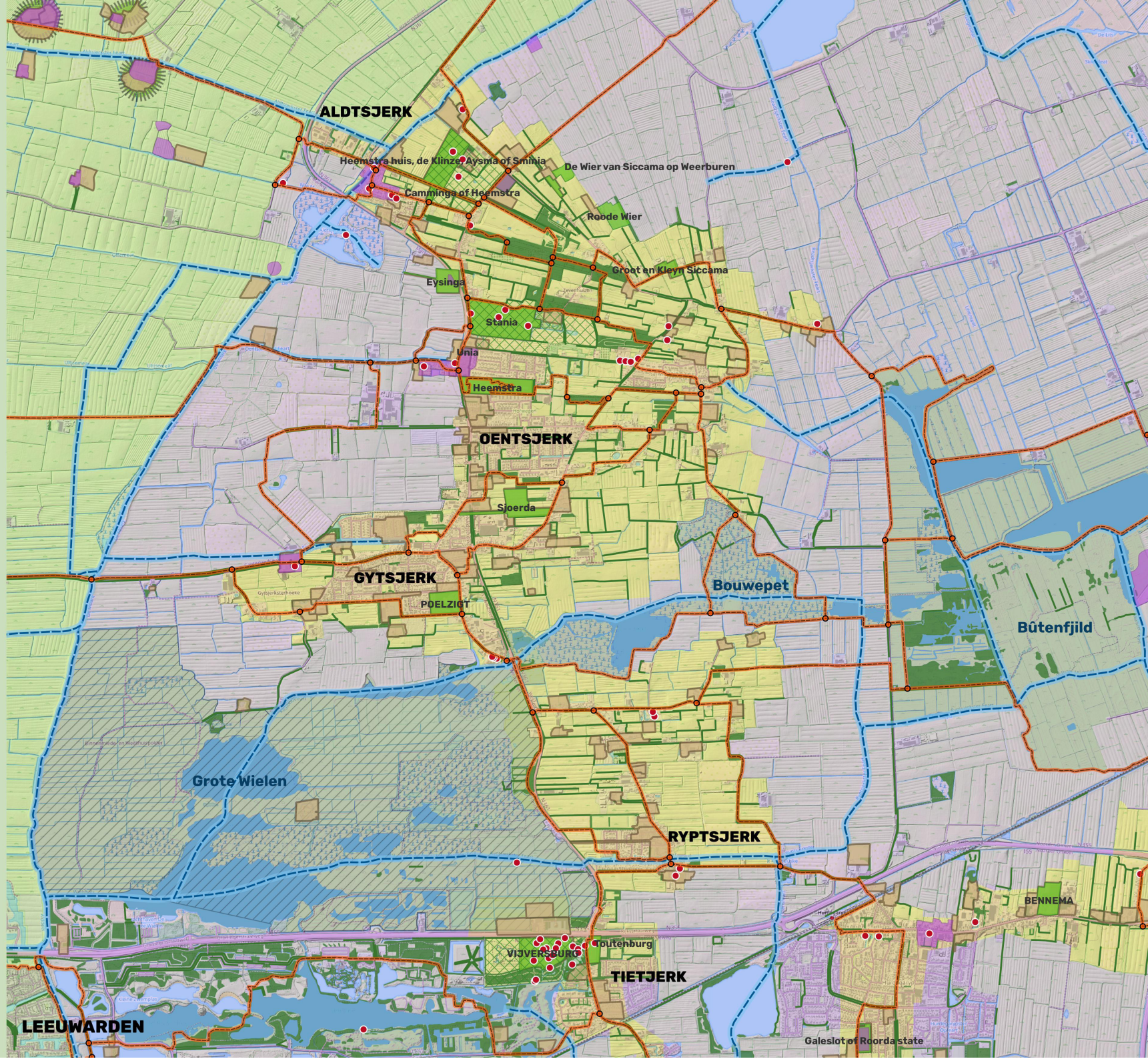
NATUUR

- Natura2000
- Natuurnetwerk Nederland (NNN)
- NNN - natte natuur
- NNN - droge natuur
- Groen
- Houtwallen en singels
- Bos

RECREATIE

- Wandelnetwerk
- wandelpknooppunt
- Vaarwegennetwerk

Parklandschap
Trynwâlden





Fries
Erfgoed
Collectief

Zonering

STAATSBOSBEHEER

 Eigendom

IT FRYSKE GEA

 Beheer

 Eigendom

 In erfpacht genomen

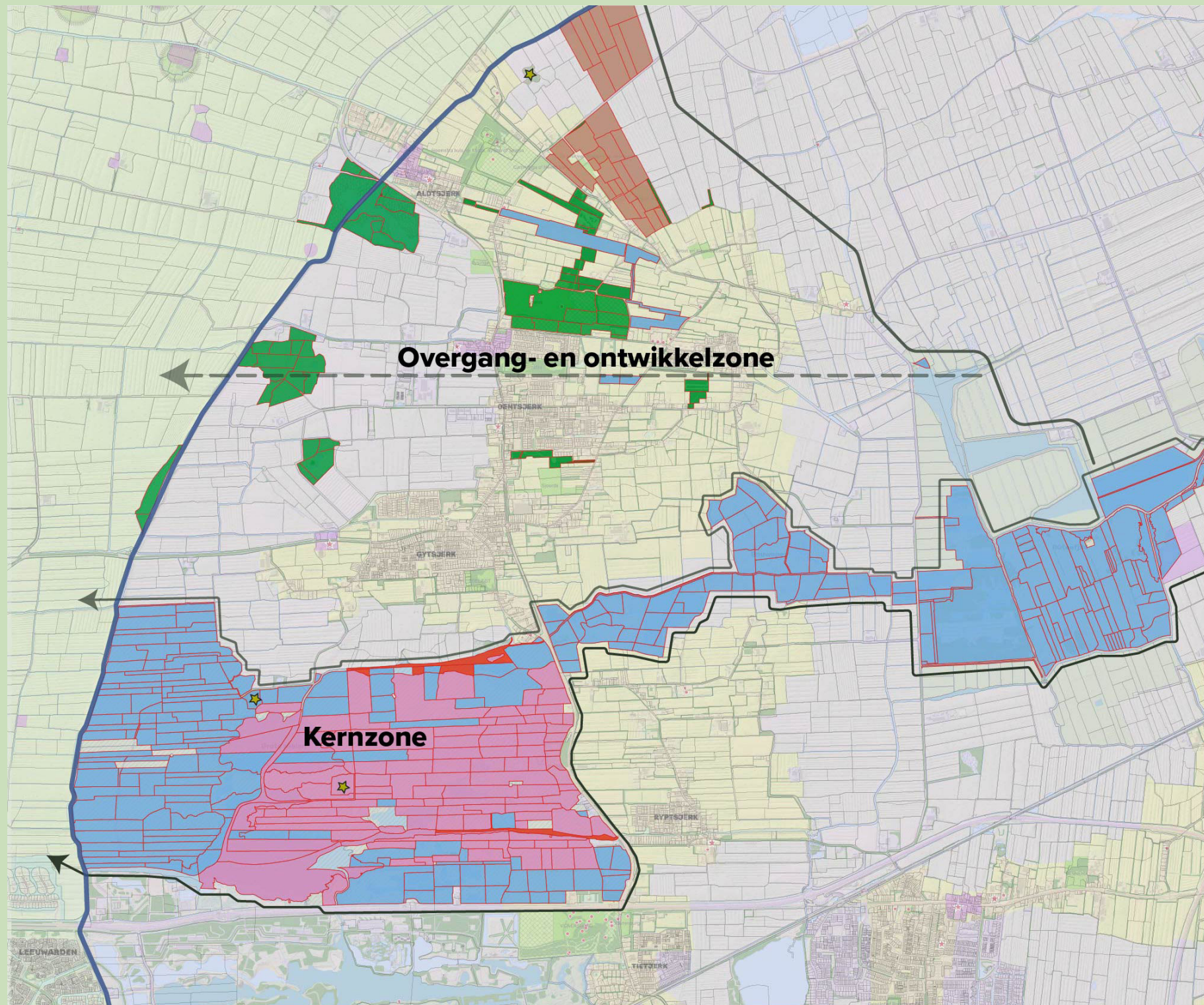
LANDBOUW

 Veenstra Firma

 Eendenkooi

Parklandschap
Trynwâlden
Eigendommenkaart

2 oktober 2025





DOELEN VANUIT HET GLB

Gebiedsperspectief en -plan

Kennissessie 1

- Verbeteren van de waterkwaliteit- en kwantiteit
- Gezonde bodems

Kennissessie 2

- Bijdragen aan duurzame, natuurinclusieve landbouw
- Herstellen van de biodiversiteit en natuur
- Kavelruil

Kennissessie 3

- Behoud en versterking van landschap, cultuurhistorie en agroforestry

PROJECTPARTNERS

- Wetterskip Fryslân
- It Fryske Gea
- Staatsbosbeheer
- Gemeente Tytsjerksteradiel
- Firma Veenstra

BELANGHEBBENDEN

- Landschapsbeheer Friesland
- Stichting Cultuur en Landschap Trynwâlden
- Provincie Fryslân

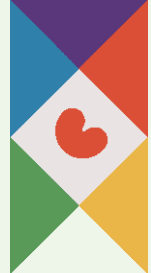
PENVOERDER

- Fries Erfgoed Collectief



GEBIEDSOPGAVEN

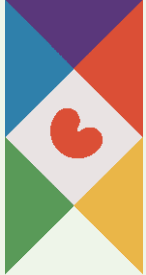
- Met name de wisselende waterstanden, die de vitaliteit van historische boscomplexen bedreigen
- Het ontbreken van een integraal gebiedsperspectief en -plan
- Het ontbreken van een samenwerkingsverband voor de vele eigenaren



INHOUDSOPGAVE

GEBIEDSPERSPECTIEF PARKLANDSCHAP TRYNWÂLDEN

1. Inleiding
2. Landschapsbiografie Trynwâlden
3. De gebiedsopgave
 - I Watersysteem
 - II Natuurinclusieve landbouw en biodiversiteit
 - III Herstel landschapselementen en agroforestry
4. Gebiedsperspectief
 - I Watersysteem
 - II Natuurinclusieve landbouw en biodiversiteit
 - III Herstel landschapselementen en agroforestry
5. Van perspectief naar gebiedsplan, maatregelen voor de korte termijn
 - I Watersysteem
 - II Natuurinclusieve landbouw en biodiversiteit
 - III Herstel landschapselementen en agroforestry
6. Uitvoeringsagenda voor de lange termijn



GROEN PARKLANDSCHAP TRYNWÂLDEN

Landschapsbiografie Trynwâlden

Landschapsbiografie Trynwâlden

Opdrachtgever: Stichting Cultuur en Landschap Trynwâlden. Management van de Leefomgeving

Door: Martijn Groenveld, Jorik van der Burg, Bjorn van Noort, Tycho Visser en Mathijs Nierop

12 maart 2024



GROEN PARKLANDSCHAP TRYNWÂLDEN

Kadaster 1832 gebouwen frysland

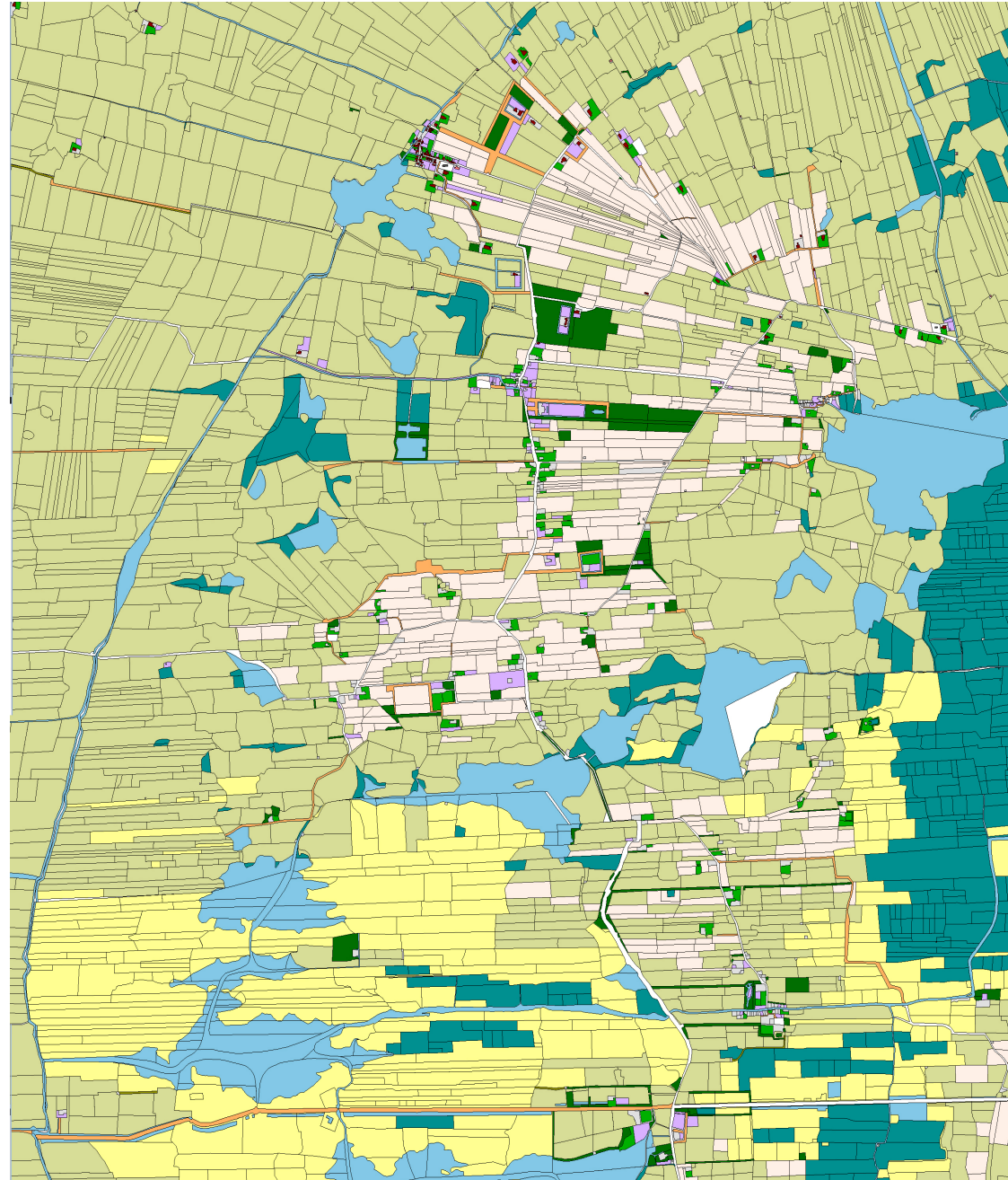
legenda

-  Bedrijf
-  Bergplaats
-  Huis
-  Huis en Bedrijf
-  Kerk
-  Overige algemene gebouwen

Kadaster 1832 percelen frysland

legenda

-  Begraafplaats
-  Boomgaard
-  Bos
-  Bouwland
-  Dijk
-  Diversen
-  Duin
-  Erf
-  Gardeniersland
-  Heide
-  Hooiland
-  Natte gronden
-  Strand
-  Tuin
-  Water
-  Wegen
-  Weiland





GROEN PARKLANDSCHAP TRYNWÂLDEN

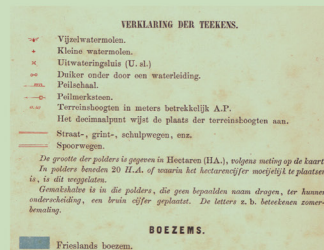


VERBETEREN WATER- EN BODEMSYSTEEM

- Verbeteren van de waterkwaliteit- en kwantiteit
- Gezonde bodems



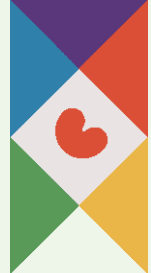
Fries
Erfgoed
Collectief



Waterstaatskaart
1865-ca. 1935

Parklandschap
Trynwâlden





VERBETEREN WATER- EN BODEMSYSTEEM

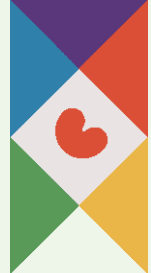
Urgentie

Watersysteem

- Waterpeilbeheer
- Waterconservering
- Verdroging op de zandgronden (wateraanvoer)
- Vernatting van de zandgronden (waterafvoer)
- Bodemdaling in de veengebieden

Onderhoud

- Slootonderhoud bosgebieden verbeteren
- Bestrijding exoten (rivierkreeften)
- Onderhoud watergangen
(van laag naar basis of hoog)

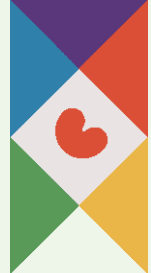


VERBETEREN WATER- EN BODEMSYSTEEM

Gebiedsopgaven

Water vasthouden en beter verdelen

- **Flexibel peilbeheer** (bandbreedte in plaats van vast peil).
- **Gescheiden boezempeilen**
- **Lokale retentiegebieden**
(Binnenmiede/Weeshuispolder potentieel geschikte gebieden)
- **Gebiedsgerichte maatregelen**
(verhogen van duikers bijvoorbeeld).
- **Bescherming en versterken weidevogelgebieden**
bij water- en peilmaatregelen.
- **Effect van kwel is nog nader te onderzoeken**

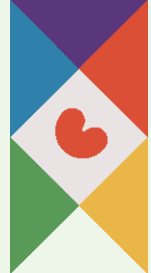


VERBETEREN WATER- EN BODEMSYSTEEM

Gebiedsopgaven

Bodem en grondgebruik

- **Bodemkwaliteit verbeteren** en maaiveldddaling tegengaan.
- **Ondersteuning natuurinclusieve landbouw** en pilots in samenwerking met boeren.
- **Heroriëntatie landbouw** in laaggelegen veengebieden.
- **Onderzoek naar effecten onderwaterzetting** op bodemleven en vegetatie
- **Bestrijden exoten (rivierkreeft)**

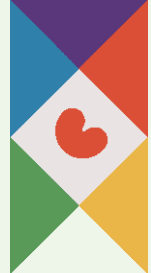


VERBETEREN WATER- EN BODEMSYSTEEM

Maatregelen
voor de korte
termijn

Gebiedsgerichte maatregelen

- Verhogen van duikers (vergroten wateropslag)
- Lokale retentiegebieden (waterconservering)
- Boezempeilen later verhogen
(meer richting groeiseizoen)
- Stuwen regelbaar maken, maatwerk
(instellen op verschillende peilen)
- Exoten bestrijding (rivierkreeft)



VERBETEREN WATER- EN BODEMSYSTEEM

Maatregelen
voor de langere
termijn

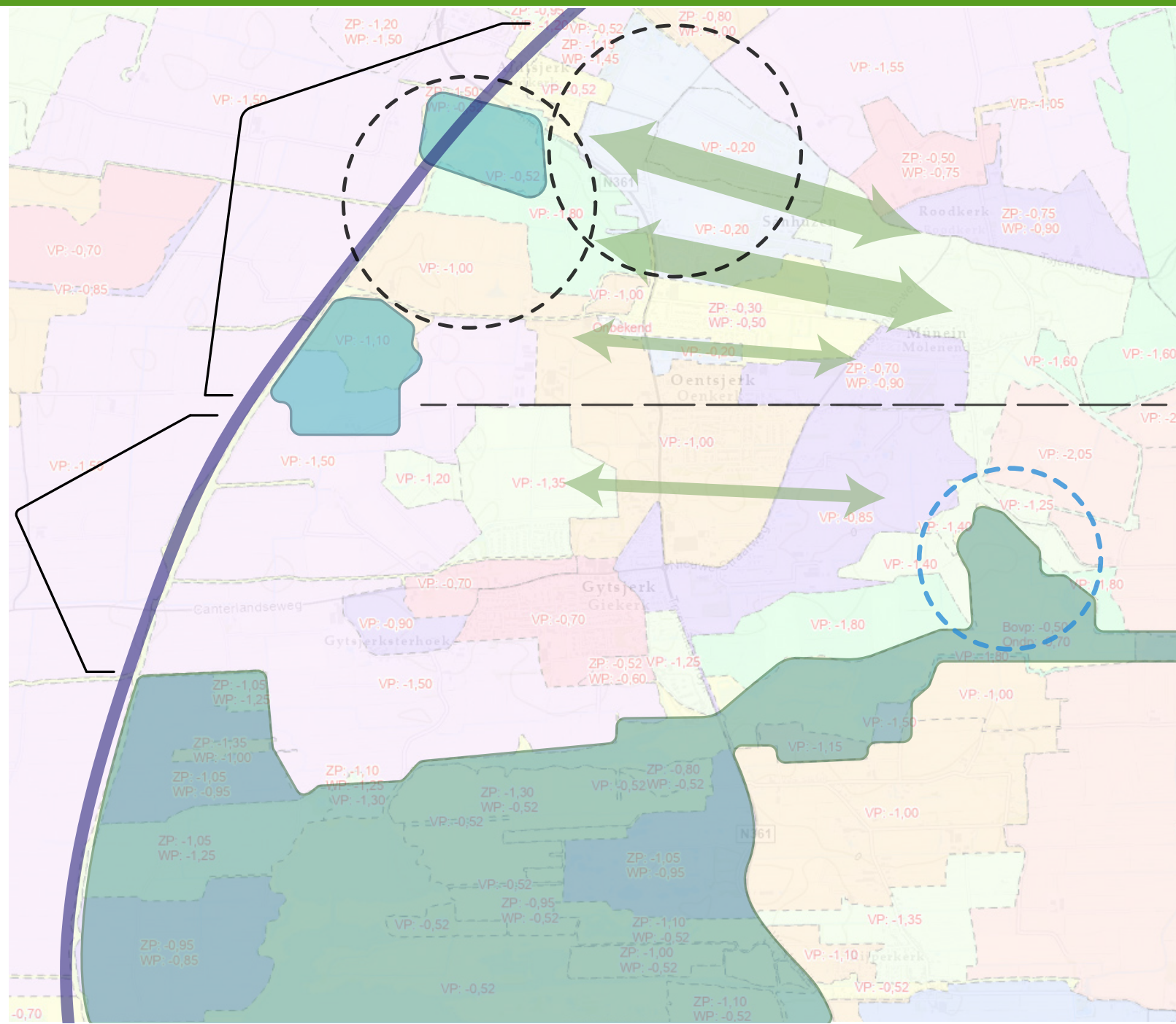
Gebiedsgerichte maatregelen

- Peil verhogen in de veengebieden
- Water vasthouden op zandgebieden (conservering)
- Flexibel peilbeheer (bandbreedte ipv een vast peil)
- Gescheiden boezempeilen/
dubbele boezemconstructies
- Effect van kwel is nog nader te onderzoeken



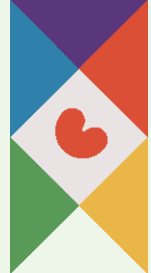
Gebiedsperspectief

- Verbindungszones
- Focusgebieden
- Overgang- en ontwikkelzone
- Kernzone



Kennissessie 2 Verkennen natuurinclusieve landbouw

- Herstellen van de biodiversiteit en natuur
- Kavelruil



Kennissessie 2

VERKENNEN NATUURINCLUSIEVE LANDBOUW

Herstellen van de biodiversiteit en natuur

- Verkennen verbeteren kwaliteit natuur en biodiversiteit (overgangszones)
- Verkennen herstel greppelland (zie analysekaart)
- Verkennen van een gezamenlijke beheervisie voor de NNN-gebieden met de overgangszones
- Verkennen koppeling Natuurbeheerplan als het gaat om nieuwe ontwikkelingen
- Aansluiten bij Herstelplan biodiversiteit en Aanvalsplan Grutto

Kennissessie 2

VERKENNEN NATUURINCLUSIEVE LANDBOUW

Kavelruil

- Huidige eigendomssituatie en overzicht van pachters
- Gewenste grondgebruik en verkennen kavelruil
- Conclusies voor gebiedsopgaven

Kennissessie 2

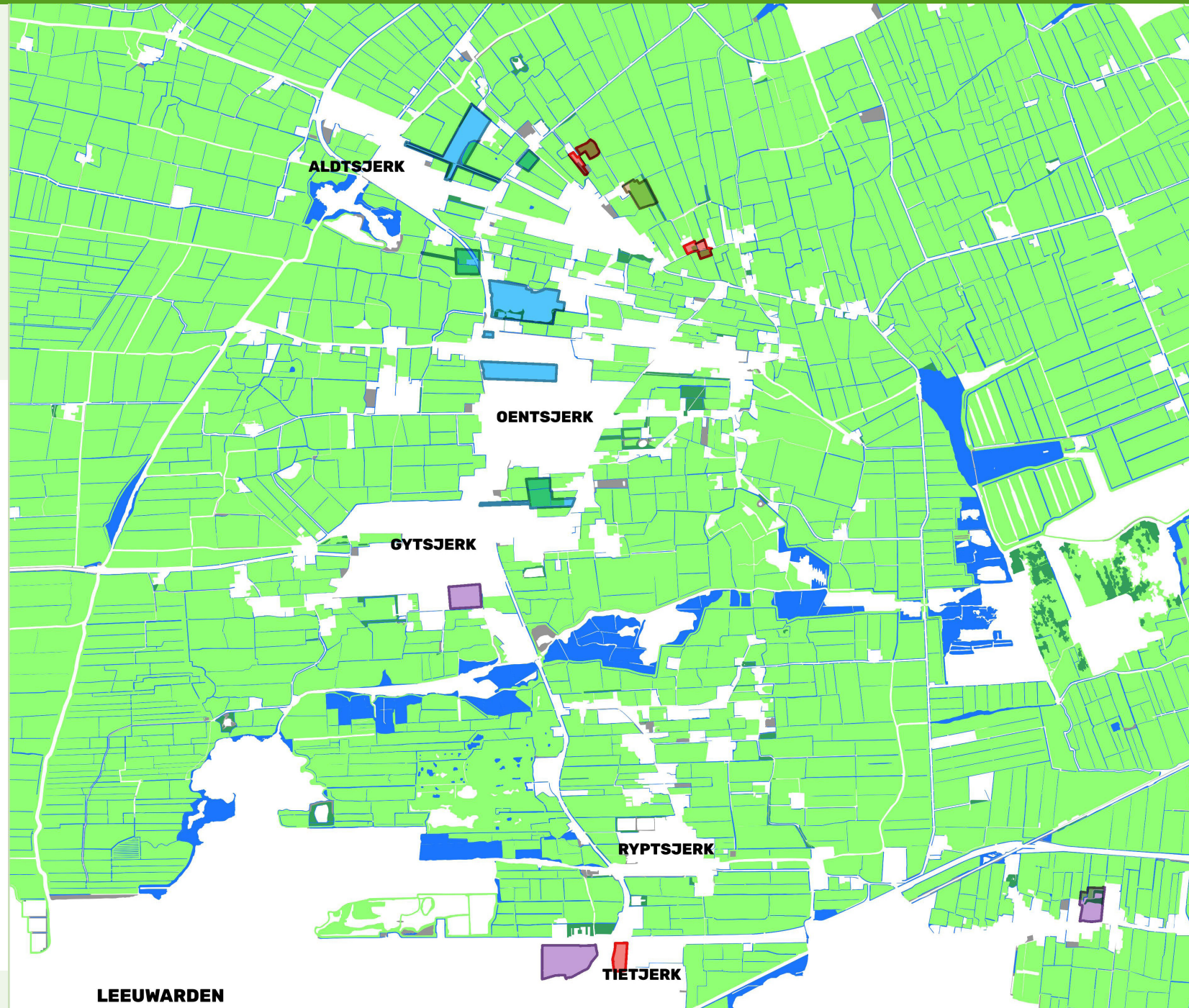
VERKENNEN NATUURINCLUSIEVE LANDBOUW

LANDBOUW

- Landbouwgrond
- Waterdelen
- Hout
- Riet
- Overig

(VERDWENEN) STINZEN EN STATES/ BUITENPLAATSEN

- Buitenplaats
- Stins
- Stins, State/Buitenplaats
- Stins, Boerderij
- Boerderij, State/Buitenplaats
- Stins, Boerderij, State/Buitenplaats



LEEUWARDEN

TIETJERK

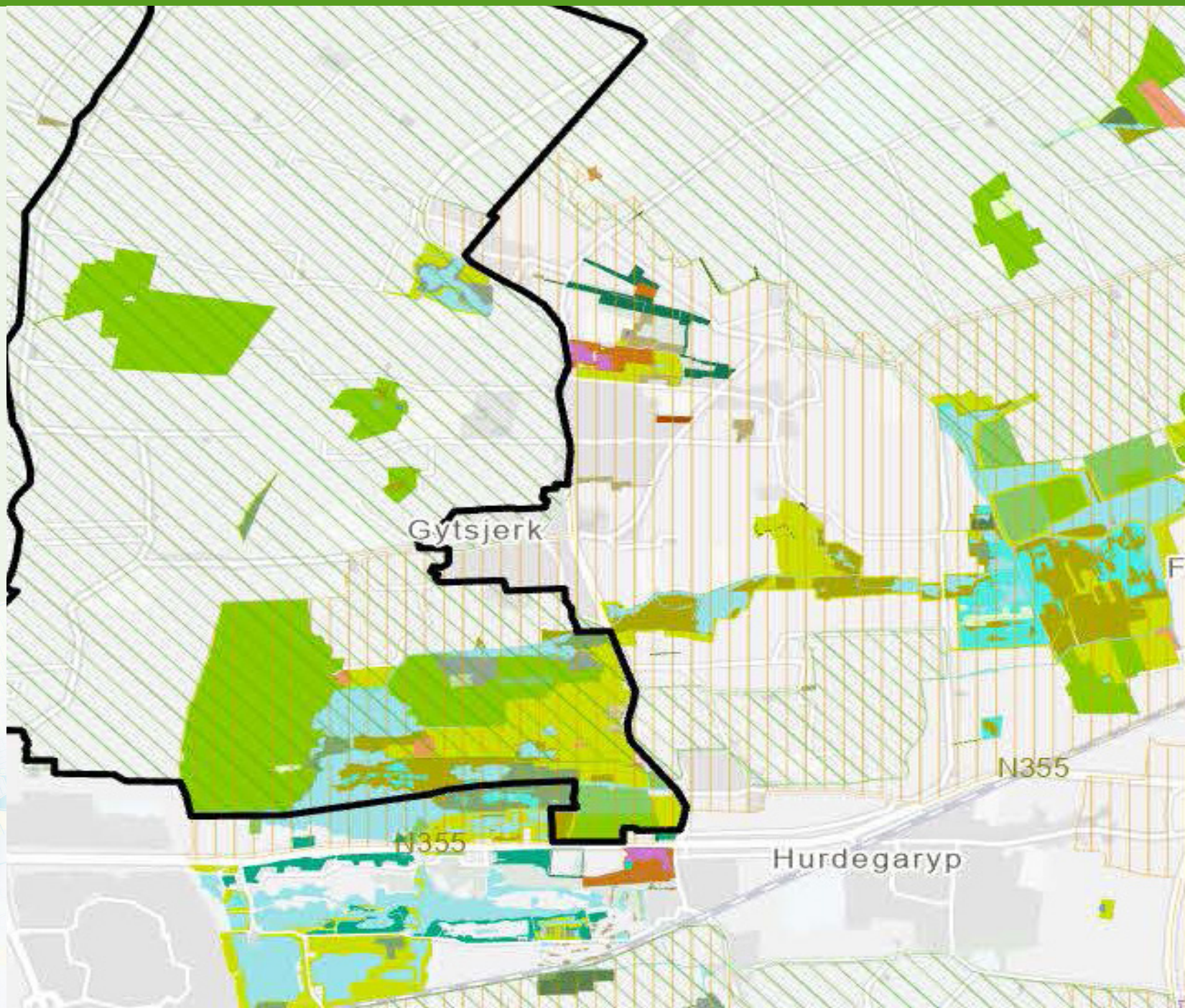
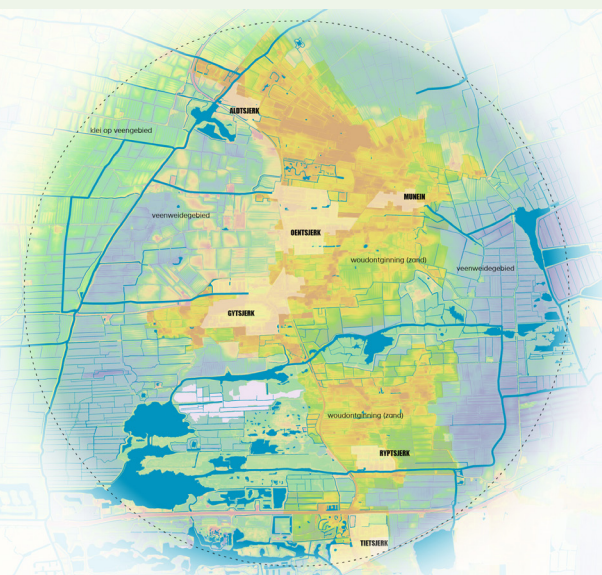


GROEN PARKLANDSCHAP TRYNWÂLDEN

Kennissessie 2

VERKENNEN NATUURINCLUSIEVE LANDBOUW

AANVALSPLAN GRUTTO 2024



Kennissessie 2

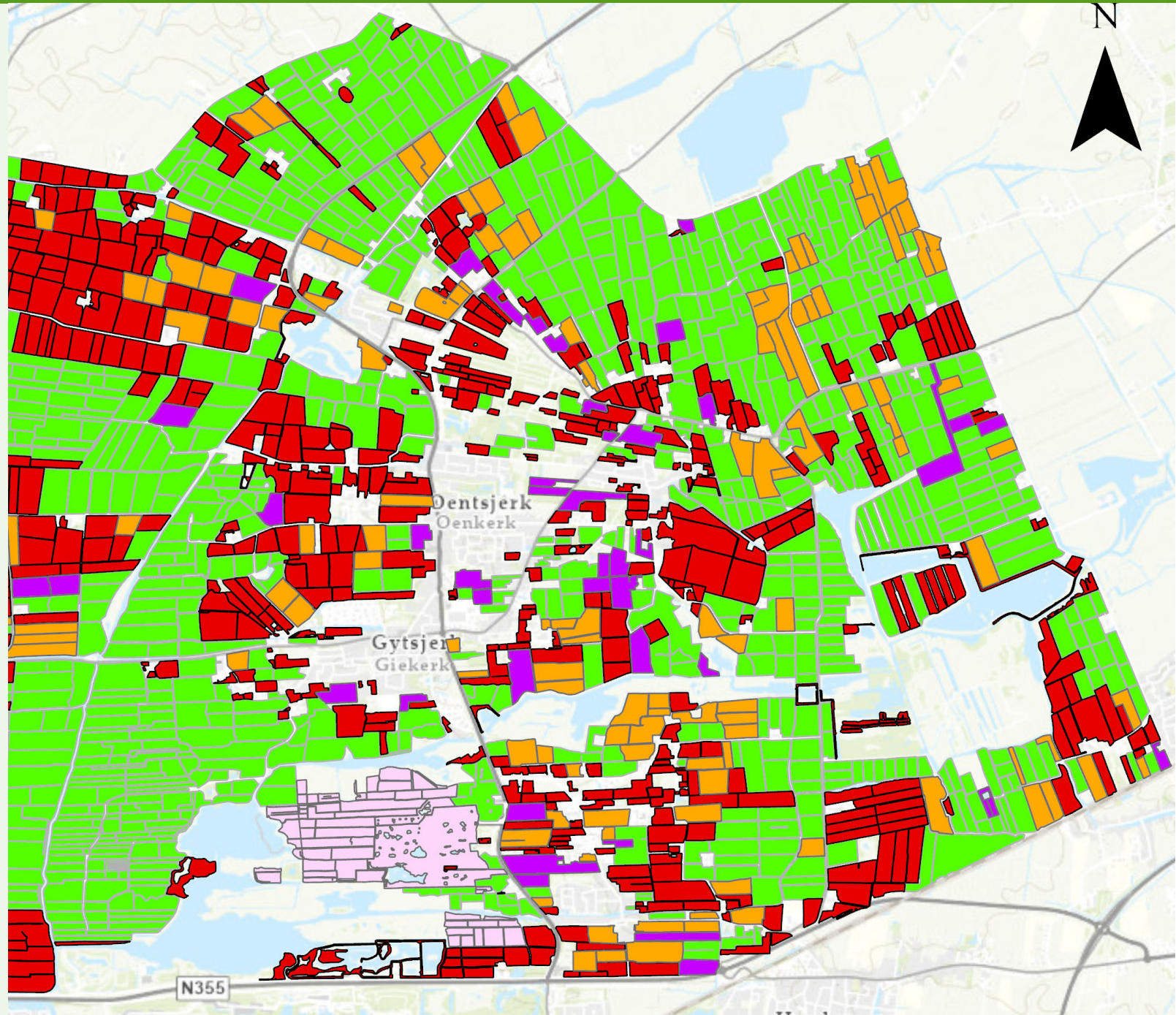
VERKENNEN NATUURINCLUSIEVE LANDBOUW

HERSTEL GREPPELLAND

Legenda

Analyse relief AHN5

- Greppel
- Onder water
- Vlak
- Nieuw/aangepast greppelland
- Gedeeltelijk (nieuw) greppelland





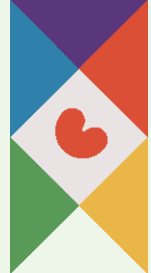
GROEN PARKLANDSCHAP TRYNWÂLDEN

Kennissessie 2

VERKENNEN NATUURINCLUSIEVE LANDBOUW

AMBITIEKAART NATUURBEHEERPLAN 2025





AGENDA

1. Gebiedsopgaven per thema

Beschrijving van de afbakening, analyse en uitdagingen van het gebied

2. Gebiedsperspectief

Activiteitenagenda voor de langere termijn

3. Gebiedsplan met maatregelen

Voor de komende drie jaar

4. Samenwerking

Organisatiestructuur